

УДК 338.22:004”364”

Нечаєва І.А.¹, Лихинін Г.В.²

¹ доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. БТЕ-0812 НУ «Запорізька політехніка»

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Державна політика - це спланована діяльність держави та її органів, націлена на вирішення важливих для суспільства проблем і впорядкування відносин у різних сферах, таких як політика, економіка, соціальна сфера, охорона здоров'я, освіта, культура, екологія, правопорядок та інші. Ця політика є складною та багатогранною, включає в себе організаційні структури, правові норми та необхідні ресурси, які використовуються державними органами для досягнення поставлених цілей [1].

Цифровізація державного сектору - цілісний процес, спрямований на перетворення державних інструментів, послуг і процедур шляхом інтеграції інформаційно-комунікаційних технологій, цифрових реєстрів, баз даних та онлайн-сервісів. Така трансформація сприяє прискоренню інформаційних потоків, покращенню прозорості і підзвітності органів влади, а також зменшенню корупції та підвищенню якості державних послуг [2].

Міжнародна практика свідчить, що успішна цифровізація залежить від багатьох факторів, зокрема від національних особливостей, рівня розвитку цифрової інфраструктури, стилю державного управління та співпраці між державою, бізнесом та суспільством. Успішні приклади включають програми масового доступу до цифрових послуг (Індія), партнерство держави та приватного сектору для стимулювання інновацій (Данія), а також платформи для залучення громадян до прийняття рішень (Ісландія). Однак, навіть технологічно розвинені країни можуть стикатися з труднощами, якщо не змінюють усталені практики документообігу та культуру використання ІТ (Японія). Ефективна цифровізація вимагає поєднання технічних рішень з інституційними реформами, правовим регулюванням та діалогом з громадянами [3].

В Україні суб'єктом державної політики у сфері цифровізації виступає Міністерство цифрової трансформації, чия діяльність базується на конституційних засадах, законах, указах Президента та актах Кабінету Міністрів.

Цифрова трансформація регламентується стратегічними документами та законодавством, які визначають цілі, етапи та принципи електронної ідентифікації, довірчих послуг, електронного документообігу та надання адміністративних послуг через цифрові платформи. Хоча законодавча база створена, на практиці спостерігаються певні недоліки та невирішені питання, зокрема, відсутність комплексного закону, який би регламентував

організаційні аспекти роботи Мінцифри та цифровізацію всіх державних органів [4].

В умовах воєнного стану цифрова трансформація державної політики гарантує стійкість державних функцій, прискорює процес прийняття рішень та забезпечує безперервність надання послуг. Завдяки цифровим інструментам відбувається швидкий збір та аналіз даних про ситуацію, ефективна координація сил оборони та цивільних служб, раціональний розподіл ресурсів, підтримка систем реєстрації та соціального захисту, а також інформаційний обмін між центром і регіонами, навіть за умов руйнувань інфраструктури.

В умовах повномасштабної війни цифрові ініціативи, такі як «Держава у смартфоні» та платформа «Дія», стали не лише зручними інструментами для громадян, а й елементами національної стійкості. Вони забезпечують доступ до послуг незалежно від місця перебування, сприяють оперативній координації та підтримують функціонування державних сервісів.

Цифрові послуги суттєво економлять час, гроші та зусилля громадян, усуваючи необхідність у поїздках та чергах. Політика, що передбачає впровадження стандарту WCAG 2.0, WCAG 2.1 та орієнтацію на користувачів з різним рівнем цифрової грамотності, сприяє забезпеченню соціальної інклюзії. Переведення послуг в онлайн-формат мінімізує вплив людського фактору в процесах оформлення документів та знижує потенціал для корупційних проявів. Попередні оцінки свідчать про антикорупційний та економічний ефект від використання електронних сервісів, що підтверджує доцільність масштабування цифрових реєстрів та автоматизованих процедур [5].

Уряд України окреслив головні напрямки цифровізації на 2024-2026 роки, зосередившись на таких сферах, як безпека, оборона, правосуддя, економіка, торгівля та боротьба з корупцією. Мета цих ініціатив – зробити державні послуги більш прозорими, ефективними та доступними для всіх. Планується розширювати цифрову екосистему, зокрема розвивати портал "Дія" та його сервіси ("Дія.Освіта", "Дія.Бізнес", "Дія.Офіс"). Особливу увагу приділятимуть новим сервісам для громадян та бізнесу, а також покращенню мобільних додатків "Дія" та "Мрія". Це сприятиме розвитку України як технологічної держави, підвищить її конкурентоспроможність та забезпечить зручний цифровий доступ до послуг [5].

Успіх процесу цифровізації безпосередньо залежить від розвитку людського капіталу. Це включає навчання державних службовців, підвищення рівня цифрових навичок у громадах, а також надання психологічної підтримки та мотивації персоналу. Водночас, у період війни, корпоративна соціальна відповідальність бізнесу відіграє важливу роль у формуванні довіри та зміцненні соціальної згуртованості, що, в свою чергу, сприяє більш ефективній взаємодії між бізнесом та державою в умовах кризи.

Для досягнення повноцінної цифровізації необхідний системний

перегляд нормативно-правової бази та ефективна координація між різними відомствами. Впровадження уніфікованих стандартів для обміну даними, створення єдиних програмних інтерфейсів (API), розробка секторальних стратегій та формування аналітичних центрів стануть необхідними інструментами для прийняття рішень, що базуються на фактичних даних. Надзвичайно важливо знайти оптимальний баланс між швидкістю впровадження нових рішень та неухильним дотриманням стандартів безпеки та прозорості.

Для успішної цифровізації першочерговим завданням є забезпечення стабільного фінансування цифрових ініціатив. Це потребує синергії державних коштів, міжнародної підтримки та приватних інвестицій. Паралельно важливим є посилення кібербезпеки, адже зростання обсягу цифрових послуг вимагає надійного захисту даних громадян, інформаційних систем та інфраструктури. Для оптимізації роботи держструктур необхідно впровадити єдину систему контролю за виконанням цифрових проєктів, оснащену чіткими показниками ефективності. Це дозволить уникнути дублювання зусиль та забезпечить прозорість процесів. Важливим елементом є інвестиції в людський потенціал. Необхідно забезпечити, щоб усі громадяни, незалежно від їхнього становища, мали можливість користуватися цифровими сервісами. Реалізація цих кроків дозволить не тільки закріпити поточні досягнення, але й побудувати міцну основу для майбутнього розвитку цифрової держави, яка буде ефективно служити громадянам та бізнесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Мунтян Л. Державна політика як форма цілеспрямованої активності держави. *Державне управління та регіональний розвиток*. 2024. № 25. С. 989–1008. URL: <https://doi.org/10.34132/pard2024.25.13> (дата звернення: 01.10.2025).
2. Нечаєва І.А., Шиловець І. О. Цифрова трансформація регіонів України: проблеми, рекомендації, перспективи. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. 2024. № 6, С. 137-145 DOI:10.58423/2786-6742/2024-6-137-145
3. Кобцева Д., Красуліна Я. Міжнародний досвід цифровізації суспільства. *Економіка сьогодні: проблеми моделювання та управління* : матеріали XI Міжнар. науково-практ. інтернет-конф., м. Полтава, 17 листоп. 2021 р. 2021. С. 193–195.
4. Нормативно-правові акти. URL: <https://hromada.gov.ua/database/legislation> (дата звернення: 02.10.2025).
5. Офіційний сайт Міністерства цифрової трансформації України. Уряд схвалив пріоритетні завдання на 2024-2026 роки в межах Національної програми інформатизації. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/uryad-skhvaliv-prioritetni-zavdannya-na-2024-2026-roki-v-mezhakh-natsionalnoi-programi-informatizatsii> (дата звернення: 28.09.2025).